

Saveznom Vijeću u susret

Iza sjednice Akcionog Komiteja, koji je u cijionističke redove u veoma znatnoj mjeri ulila pouzdanje, sazvali će Savez Cijonista svoje Savezno Vijeće za 17.—19. oktobra o. g. u Zagreb. Već vijeće Njemačke Cijionističke Organizacije stajalo je potpunoma pod svježim utiskom zaključaka posljednje sjednice Akcionog Komiteja. Pouzdanje u cijionističku snagu i povratak osnovama cijion. ideologije bile su najznačajnije činjenice ovih zasjedanja. Akcioni Komitej bavio se ponajvećma pitanjima namaknuća bidžeta Palestine za iduću godinu. Keren Hajesod zauzeo je najistaknutije mjesto u vijećanjima. Saglasnost kod svih delegata onih u Londonu, a onih u Erfurtu bila je upravo začudna nakon pojavy bečkoga kongresa. Cijionističke snage opet su koncentrovane, a ipak je — a to je vrlo laskavo — demokratski princip pobijedio na obim zasjedanjima. Pod ovakovim okolnostima, pruženi su našem Saveznom Vijeću najbolji primjeri cijionističkog rada i naziranja u sadašnjem času.

Ovo dakle Savezno Vijeće ima da iskaže pravo stanje i cijionističku jakost jugoslavenskog jevrejstva. Ako šekelska akcija do sada brojčano u nas nije mogla u dovoljnoj mjeri da potkrijepi našu težnju za savršenstvom u organizaciji i za svijesnosti svih članova okupljenih u organizaciji, jugoslavenski cijioniste prilikom ovoga Vijeća imat će da osvijetle cijionizam naše zemlje i da ga stave u red onih svijetlih pojava u životu Jevreja, kojima smo nekom bili svjedoci.

Van svake je sumnje, da će i kod nas briga oko namaknuća kontingenata za fondove izgradnje, a to su Keren Hajesod i Keren Kajemet, koje naša zemlja mora u sklopu cijelog organizovanog jevrejstva da namakne, biti najveći zadatak ovoga vijećanja. A ako se tome pridoda težnja jugoslavenskih Jevreja, da konačno obezbijede u svakom pogledu izgradnju jugoslavenske halučke farme u Palestini, ocrtan je dovoljno rad toga Vijeća u iznesenom smjeru.

Osim ovih dužnosti, koje su stavljene svakom cijionisti, sastanak će jugoslavenskih Jevreja imati još da se pozabavi osnovnim pitanjima, o kojima jugoslavensko jevrejstvo, organizovano u Cijon. Organizaciji, mora da vodi računa. Veliki dio našega jevrejstva u Kraljevini treba da se organizuje i da provodi ciljeve Sefardske Organizacije. Po sastavu našega jevrejstva kod nas ta bi organizacija imala vanredno polje rada. S druge strane pako, po vas-pitanju i duševnosti naših Sefarada, oni su zvani, da svoju neorganizovanu i nacijski nesvijesnu braću privuku u kolo cijionističkih radenika i graditelja nove domaje. Organizacija, koja je počela zapravo da radi tek iza bečkoga kongresa nije ni vremenski dospjela da izvrši i najmanji dio onih zadataka, koje si je preduzela. Cijionistička Organizacija osjeća tu činjenicu veoma bolno u područjima naše zemlje, gdje bi sefardska organizacija morala veoma intenzivno da provodi svoj program, a to su u glavnom krajevi Južne Srbije.

Jugoslavenski cijionizam kao cjelina ne može imo, nego da svijesno vodi računa o radu i nastojanjima te organizacije. Sefardska je komponenta unutar našega jevrejstva veoma vrijedna, ali neizrabljena, jer nevaspitana nacijskim tekovinama modernoga, naprednoga jevrejstva, koje se orijentovalo u smjeru cijionizma.

Mi vjerujemo, da će iznesene momente naredno Savezno Vijeće znati veoma tačno i veoma uspješno da ocijeni. Ono će znati, da tu novu silu u našem cijionizmu dostojno upotrijebi u svrhu opće saradnje naših Jevreja za cijionistički ideal.

Bili bismo nepravedni spram onih krajeva naše Kraljevine, gdje Jevreji ne saosjećaju u dovoljnoj mjeri za cijionizam, da te krajeve prepustimo slučajnom razvitku opštih prilika. Ponajvećma trpi Vojvodina t. j. njeno jevrejstvo uslijed nepovezanosti s ostalim dijelovima jugoslavenskoga jevrejstva odnosno cijionizma. Ali dok je u Sefarada njihovo sefardsko i »latentno« cijionističko uvjerenje

Zakonsko uredjenje rada u Palestini

Konferencija lorda Plumera sa židovskim radničkim vođom Ben Cvijem

Izgradnja luke u Hajfi — Nasljednik guvernera Storrsa

KONFERENCIJA IZMEDJU LORDA PLUMERA I RADNIČKOG VODJE BEN CVIA O ZAKONSKOM UREDJENJU RADA.

Jerusolim, 30. augusta (JTA). Vrhovni Komesar za Palestinu maršal lord Plumer pozvao je k sebi židovskoga radničkoga vođu Ben Cvi-a, da konferira s njim o pitanjima rada i zakona o radu i da čuje mišljenje židovskih radnika u Palestini. Ovaj odgovor stoji u vezi sa konstatacijama u izvještaju Mandatarne Komisije, da je potrebno zakonsko reguliranje rada.

ENGLESKA TREBA DA STITI U INOSTRANSTVU PALESTINSKE DRŽAVLJANE.

Zahtjev arapske egzekutive.

Predsjednik palestinske arapske egzekutive, Musa Kazim paša uputio je palestinskoj vladi zahtjev, da se Vrhovni Komesar pobrine za zaštitu svih arapskih emigranata, koji su se iselili iz Palestine a sada prebivaju u drugim zemljama.

IZGRADNJA LUKE U HAJFI.

Talijansko društvo »Italian Almagia Co« dobilo je od palestinske vlade nalog da u luci u Hajfi provede radove oko produbljivanja tla.

Društvo je već obavilo znatan dio rada. Na površini od 4000 četvornih metara povadjen je pijesak sa dna tako, te u tom dijelu luke mogu da se usidre veliki brodovi. Bagerovanje se nastavlja.

Demantuje se vijest JTA, da je društvo Haifa Bay Company prodao spomenutom talijanskom društvu jedan dio svojih dionica. Ovo talijansko društvo nema veze sa Haifa Bay Companyom nego vrši neke radove samo po narudžbi palestinske vlade.

MAJOR CAMPBELL NASLJEDNIK JERUSOLIMSKOGA GUVERNERA STORRSA.

Nedavno je kraljevskim dekretom imenovan komesarom za otok Cipar dosadašnji guverner grada i distrikta Jerusolima Sir Ronald Storrs, koji je još prije uvedenja civilne uprave u Palestini bio mjesni vojni guverner u Jerusolimu, a na koje ga je mjesto bio postavio maršal Allenby odmah po osvojenju grada. Nasljednikom Ronalda Storrsa, za kojega židovsko pučanstvo u Palestini nije imalo simpatija, imao bi biti major Campbell. Ovih dana trebala bi da izadje službena objava o imenovanju majora Campbella.

ARAPI IZ BER ŠEBE APELIRAJU NA JERUSOLIMSKO ŽIDOVE.

Jerusolim, 29. augusta (JTA). Arapsko pučanstvo u Ber Šebi obratilo se jerusolimskim Židovima sa zamolbom, da uz njih istupe, da bi se nastavila izgradnja željezničke linije Rafa-Ber Šeba, koju je vlada prekinula. U apelu se veli, da obustava izgradnje pruge nanosi veliku štetu pučanstvu čitavoga kraja, koje broji oko 75 hiljada duša. Javili smo ranije, da su stanovnici Ber Šebe u znak protesta protiv obustave izgradnje željeznice bili kroz jedan dan napustili svaki rad.

KOLONIJA NORDIJA KRAJ HAJFE.

American Zion Commonwealth odlučila je, da izgradi koloniju »Nordija« kraj Hajfe posvećenu uspomeni Maksa Nordaua. Kolonija će biti udaljena 12 kilometara od Hajfe. Radovi će započeti početkom godine 1926.

Jerusolim, 29. augusta (JTA). Savez palestinskih željezničara odaslat će dvojicu delegata na internacionalnu konferenciju transportnih radnika, koja će započeti svoje zasjedanje 15. septembra u Parizu.

gotovo iskonska pojava u galuti, dotle se kod Jevreja u Vojvodini pod današnjim okolnostima može da govori tek o hirovitim slučajnostima najnovije povijesti Jevreja. Vojvodjanski Jevreji isto su i ni po čemu se osim jezikom saobraćaja ne razlikuju od ostale svoje braće. Vjerojatno će nakon stanovitog vremena, razvitkom prilika to jevrejstvo također moći da se u svem, a i po svojoj značajki, poistovjetuje s ostalim Jevrejima naše Kraljevine. Nema dakle razloga, da se na osnovu ovih postojećih različnosti stvaraju opredjeljenja, jer su te razlike privremene, a skora budućnost izbrisat će i najmanji trag nekadašnjim provincijama, koje su dijelile jedno jevrejstvo od drugoga.

Iz svega toga proizlazi, da ovogodišnje Savezno Vijeće mora da bude značajno po život naše organizacije. Ako ništa drugo, onda već sama manife-

LLOYD GEORGE JE PONOSAN NA SVOJU ULOGU KAO BRANITELJ VELIKOGA ŽIDOVSKOGA NARODA.

London, 30. augusta (JTA). David Lloyd George poslao je upravi ljetne visoke škole Židovske Federacije u Bangoru pismo, u kojem među ostalim veli:

»Ponosam sam što sam u svom životu bio braniteljem Vašega velikoga naroda protiv svih njegovih kritičara i izrugavalaca. Ništa me u mom javnom radu nije zadovoljilo više od saradnje oko deklaracije, koja uspostavlja pravo židovske rase na nacionalnu domaju u Palestini, koju su Vaši predji ispunili s toliko visokom slavom«.

POMAGANJE IMIGRACIJE ISTOČNIH ŽIDOVA PO RODJACIMA U AMERICI.

Varšavski dnevnik »Najer Hajnt« donosi brzozav iz Amerike, da se ondje uspješno razvija pokret, koji ide za tim, da Židovi pomognu imigraciju svojih rođjaka u Istočnoj Evropi u Palestinu, jer se ovi ne mogu useliti u Ameriku. Ovaj pokret pomaže velika pripomoćna organizacija američkih Židova »HIAS«. (Ziko).

JICHAK GRÜNBAUM RADI U FRANCUSKOJ ZA KEREN HAJESOD.

Član poljskoga parlamenta i cijion. Akcionoga Komiteja g. Jichak Grünbaum posjetio je kao delegat Glavnoga Ureda Keren Hajesoda Metz i Strassbourg. U Metzu je govorio na mitingu, gdje je njegov govor izazvao veliko oduševljenje. Njemu u čast priredjen je svečani banket a ime, mu je upisano u zlatnu knjigu Keren Kajemeta. I u Strassbourgu govorio je u velikoj skupštini židovskih gradjana toga grada o sadašnjem stanju cijionizma. Istaknuo je važnost Keren Hajesoda i razložio, da je porez za Keren Hajesod jedini put, kojim se pokriva budžet izgradnje židovske narodne domaje.

Osim toga posjetio je gosp. Grünbaum i Sjevernu Francusku, gdje je u glavnom obavio pripremni rad za veliku kampanju Keren Hajesoda, koja će započeti za nekoliko nedjelja. (Ziko).

SVEČANA INAUGURACIJA JUBILARNE GODINE KEREN KAJEMETA.

Jerusolim, 30. VIII. (P. C.). Glavni Ured Keren Kajemeta vraća pažnju svih njegovih povjerenika na zaključak Akcionoga Komiteja Cijionističke Organizacije, kojim se pozivaju cijionisti u svemu svijetu, da dolično proslave dvadesetipetu godišnjicu egzistencije fonda i da tu godinu učine miljokazom u povjesnici našega naroda. Akcioni Komitej predlaže u svome zaključku, da se jubilarna godina započne svečanom priredbom u mjesecu tišriu.

JUBILARNA AMBLEMA KEREN KAJEMETA.

Jerusolim, 30. VIII. (P. C.) Po narudžbi Glavnoga Ureda Keren Kajemeta nacrtao je poznati palestinski umjetnik Benor Kalter, koji je crtao i uvez trećega sveska Zlatne Knjige Keren Kajemeta, jubilarnu amblemu Židovskoga Narodnoga Fonda. Amblema će biti otisnuta na svim tiskanicama i izdanjima KKL u godini 5687.

NOVA POKUSNA STANICA U EMEKU.

Jerusolim, 29. VIII. (P. C.) Za kratko vrijeme osnovat će se usred Emeka novi odgo poljoprivredne pokusne stanice Palestinske Cijionističke Egzekutive. Keren Kajemet dao je u tu svrhu potrebno zemljište u kraju Djebata, tri milje daleko od Nahalala i samo jedan kilometar daleko od željeznice. Gradnja zgrade započeta je za koji dan.

stacija osnaženja ideje cijionizma i okupljanja svih snaga oko stijega narodnoga preporoda mora da bude dovoljan razlog, da se svaki svijestan cijionista odazove pozivu cijionističkoga vodstva ove zemlje, da bude na mjestu, kad će se od njega zatražiti da izvrši svoju dužnost spram Cijionističke Organizacije. Ovo dakle Savezno Vijeće mora već i po broju učesnika da manifestuje snagu našega cijionizma i da izrazi jedinstvo i saglasnost u svima pitanjima, koja se odnose na budućnost jevrejskoga naroda. Naša organizacija nije stvorena danas ili jučer. Ona predstavlja rezultat napora i rada naših najboljih kroz mnoge godine, koje uistinu nijesu uvijek bile najugodnije. Ali ta je organizacija danas takova, da je svatko mora da cijeni, koji ima veze sa jevrejstvom. Neka dakle ovo Savezno Vijeće bude prilika, da se ta snaga i ispolji.

D. St.

Službena potvrda pravila Saveza Cijonista

(Brzojavna obavijest »Židovu«.)

Pravila Saveza Cijonista u Kraljevini S.H.S. odobrena su i potpisana od strane inspektora Ministarstva Unutarnjih Dela. Rešenje o službenoj potvrdi pravila nosi brojku 28287 od 26 augusta 1926.

*

Iako u našoj zemlji nije bilo načelnih razloga, da se otegne službena potvrda pravila Saveza Cijonista, kao što se to čini ili činilo u nekim evropskim zemljama, moglo se je do službene potvrde pravila doći tek sada zbog komplikovanosti administrativne prirode. S pravne je strane djelovanje Saveza i bez izričite službene potvrde samih pravila po vladi bilo fundirano, ali su nam poznati slučajevi, da je u nekim mjestima bilo teškoća, jer se vlastima nijesu mogli prikazati podaci o specijalnom rešenju vlade, koje bi se odnosilo na rad i egzistenciju Saveza. Sada je nestala i ta teškoća.

Kraj simpatija, kojima se posmatra naš pokret u vladinim krugovima rešenje o potvrdi pravila zapravo je stvar, koja se razumije sama po sebi. Radu upotrebljavamo ovu zgodu, da se spomenemo historičkog gesta blagopokojnoga Vesnića, u priloge našem pokretu i izjave simpatija jugoslavenskih političkih prvaka za jevrejstvo i cijonistički pokret, a naročito deklaracije gosp. ministra Nišićića izrečene u razgovoru s predsjednikom Židovskoga Narodnoga Fonda, gosp. Usiškinom u decembru prošle godine.

NUMERUS CLAUSUS U MADJARSKOJ.

Samo 190 židovskih studenata primit će se ove godine na madjarske visoke škole.

Madjarsko ministarstvo za prosvjetu odredilo je, da se u školskoj godini 1926.—27. primi na madjarske visoke škole samo 190 Židova. Na visoku školu za arhitekturu može se upisati samo 5 Židova, a na odio za kemiju samo 1.

Ilustraciju, kako djeluje zakon o numerus claususu, daju brojke o univerzitetu u Budimpešti, gdje je u školskoj godini 1913.—14., kad je tude studiralo 7513 studenata bilo 2598 Židova, koji su prema tome činili 31 posto svih studenata te univerze. Nakon uvođenja numerus claususa god. 1920. iznosio je broj židovskih studenata god. 1921.—22., kad je bilo upisano 7140 studenata, samo 558, t. j. 8 postotaka.

STATISTIKA ŽIDOVA U BEČU.

Dr. Goldhammer objavljuje u »Wiener Morgenzeitung« svoje statističke studije o Židovima u Beču. U objavljenim podacima navodi se, da je od god. 1911. do god. 1923. u Beču napustilo 9450 Židova židovsku vjeru. Djece ispod 7 godina nema u statistici, pa se broj onih, što su u toj epohi istupili iz židovstva može da oijeni na 12.000. Od tih su 48 posto prešli u katoličku crkvu, 25 posto k evangelicima, a ostatak se deklarirao beskonfesionalnim. U istom periodu prešlo je k Židovstvu 2239 osoba (od čega čine žene 75 posto). U ovom broju sadržani su mnogi, koji su ranije bili istupili iz židovstva, pa su se opet povratili.

Iz Rumunjske

TRI »KRŠĆANSKE LIGE«.

Bukurešt, 29. augusta (JTA). »Kršćanska liga«, koju je osnovao profesor Cuza raspala se u tri dijela. Jedan dio vodi prof. Cuza. Taj dio okuplja staru antisemitsku gardu; drugi dio čine radikalni studenti, kojima je na čelu ubojica Zelea Codreanu. Treći se dio nazivlje »Ligom umjerenih studenata« a vodi ga Tudore Popescu.

»Adaverul« saznaje, da će Cuza zbog svojega prijateljskoga stava prema vladi opet dobiti profesorsku stolicu za nacionalnu ekonomiju na sveučilištu u Jassy-u, s koje ga je maknula ranija vlada liberalne stranke. Prema informacijama dobro upućenoga »Adaverula« imao bi i sin profesora Cuze, Georg Cuza dobiti docenturu na univerzitetu u Jassy.

POSljedICE KUZISTIČKE AGITACIJE.

Učestala ubijanja Židova.

Kao posljedica kuzističke agitacije sve se više množe slučajevi da se po rumunjskim selima ubijaju nevini Židovi. Ubijaju ih kuzističkom agitacijom zahvaćeni seljaci, koji trguju sa Židovima, kako bi umakli vršenju poslovnih obaveza. U selu Tinešti kraj gradića Leove u Besarabiji ubijeni su na izvjestki način šezdesetogodišnji židovski makupnik Rubin Prokupec i njegova žena. Ubili su ih sami seljani. Sedamnaestogodišnja kćerka Prokucepova teško je izranjena nožem. Prenešena je u bolnicu, gdje sad leži u teškoj groznici, pa buncajući više imena ubojica i moli, da je poštede. Na temelju ovoga spominjanja imena uhicena su dva seljaka. Istragom je ustanovljeno, da su ova dvojica bila Prokupecu dužna nešto novaca. Nakon ubijstva oplačkali su stan i poderali obveznicu o svojem dugovanju. Unatoč posve sigurnim dokazima pušteni su na slobodu.

SALON »EMA«
češnjaonica za dame
Zagreb, Ilica 12.

Najpovoljnije i najbrže ćete kupiti odnosno prodati nekretnine kroz firmu

M. Ilić i P. Gašparac

Agencija za promet nekretninama
Zagreb, Zrinjevac 17. II. kat. (nad kavanom »Zagreba«)

„Bet Am“

Telavivska javna predavanja — Razne teme i publika — „Zemlja sastanaka“ — Bez zapadnjačke proporcije — Kako da se odgoji palestinska publika (Od našega palestinskoga izvjestitelja.)

Jerusolim, 25. augusta 1926.

Ponaoprije me slučaj, a onda sve veći interes navede, da sam prošle nedjelje proboravila tri večeri u Bet Am u Tel Avivu. Ova uredba, koja bi se, prevedena od riječi do riječi, zvala »Narodni Dom«, nije — ako je površno posmotriš — ništa do ograđenoga prostora, da se na njemu sastaju ljudi, mjesto, gdje možeš da čuješ i vidiš veoma živi i šareni program kao u predavaoni u kojem velikom evropskom gradu. Ali ovdje ne valja zamisliti dvoranu kao gradjevinu s nekim ili mnogim udobnostima i tehničkim uredbama, kao gradjevinu kakovih imade na stotine u civilizovanim zemljama. Bet Am u Tel Avivu tek je golemi pješčani prostor, jedna od velikih, neizgrađenih parcela onoga širokoga grada. Na tom su prostoru jedna do druge nanizane jednostavne drvene klupe, kojima su noge zatjerane maljem u zemlju. Sav je prostor okružen sasvim jednostavnim drvenim plotom u kome je jedan otvor za ulaz. Sa druge je strane jednako priprosto i provizorno zbijena pozornica, sa koje duhom gladni Tel Aviv prima svake večeri dobro prodrmanu mjeru hrane. Ova hrana nije jednolična. U Bet Am možeš u raznolikom nizu da čuješ predavanja o politici, dnevnim pitanjima, znanstvenim i pseudoznanstvenim temama, možeš da čuješ koncerte, vidiš jaku ljudskaru gdje pregrizava gvozdje i raskida lance, vidiš u čuješ mnogošta, što bi ljudsko srce zaželilo. Ulaznina je redovno veoma malena. Kod otvorenja, proljetos, pala je dobra dosjetka. Ulaznina iznosi jedan i po pijastera, a to će reći: »Davar« šalem v'haci »Haarec« — čitav »Davar« i pola »Haareca« (»Davar« i »Haarec« su hebrejski dnevnik, koji izlaze u Tel Avivu. Novina u Palestini stoji jedan pijaster).

Kad preko taraba zakrušiš pogledom po čitavom prostoru, ne će ti oko vidjeti ništa do velike ograđene ravnice s klupama i podijem. Taj podij ne izgleda baš privlačiv i klupe ti na prvi pogled već pričaju, da ćeš se, nakon što na njima prosjediš neko vrijeme, morati valjano protegnuti, da budneš opet gibak. I jedan jedini pokušaj dokazuje da pogled ne vara. Ali je dovoljno čuti tude jedno predavanje ili jedan koncert, pa da se slika kao od čarobna udarca od jednom promijeni. Golotinja i primitivnost iščezavaju pred sugestivnom slikom mase od četiri, pet ili šest tisuća ljudi, što su posjedali na klupe, stali u prolazima, prislonili se na tarabu, zaposjeli gotovo svako mjestance. Zaista sugerije ova masa, što se ovdje skupila i stopila u jednoga jediteg šušatelja i gledaoca. Primitivnost dobiva formu, i misao. Pod ovim vazdan modrim nebom, u povjetarcu, što donosi hlad s nedaleka mora, u tom gradu, kome bi rekao, sudeći po životu na ulici, da ima pet puta više stanovnika, no što ih uistinu imade, čini se ovo sastajalište ograđeno i udešeno s nekoliko dasaka, razboritom i podesnom uredbom, koja ima neku snagu i ljepotu. Ove hiljade, što se skupljaju tude, doimlju se naročitim dojmom golemih skupština. A ovdje, gdje osim noćnoga neba ne odvraća pažnju od predmeta nikakav strop, zid ili ornamenat, taj se fenomen riječju i zvukom zbijene mase očituje dokraja. Po koji puta ušeta oko sa tribine golemom publikom, velikim anonimusom.

Učešće na svim priredbama, u Palestini je izvanredno veliko. (Ta bila je nekoć klasična zemlja velikih sastanaka i zborova; — znade to danas svatko u Zemlji. Ali ne pobudjuju interes samo prilike u Zemlji i političke teme nego upravo sve o čemu je riječ. Prošle sam nedjelje bila u Tel Avivu. U tri večeri redom bila je u Bet Am svake večeri drugačija priredba: ponaoprije političko predavanje, druge večeri bio je koncert a treće predavanje o Bernardu Shawu. Prve je dvije večeri bilo veoma teško naći slobodno mjesto, sa koje ga bi se moglo nešto da čuješ i vidiš. Treće je večer bilo slabije posjećeno, ali se ipak sakupilo nekoliko stotina ljudi. A u većini bijaše svake večeri ista publika. Prvo pitanje, što se nadaje, jest: »Je li ovaj posjet iznimka ili pravilo?« — a drugo je: »Jesu li ove stotine i hiljade, što se ovdje stišću, zaista jedne večeri političke, druge muzikalne, a treće filozofske ili literarne?« Pa kad čovjek kuša da odgovori na ova pitanja dolazi na važno i zanimljivo područje.

Što se prvoga pitanja tiče, prirodno je, da kod dosadnoga govornika imade manje publike nego kod predavača, koji govori zanimljivo i ima dobar renome. Ali publike ima uvijek, to više što je ulaznina malena a kadšto je i uopće nema. Osim toga živi u Tel Avivu veliki procenat mladih ljudi, koji su, prirodno, mnogo elastičniji i radoznaliji od starijih.

GRADJEVNA DJELATNOST U TEL AVIVU U MJESECU JULU OVE GODINE.

U julu ove godine podijelio je gradjevni ured u Tel Avivu gradjevne dozvole za gradnje kuća, koje imadu zajedno 66 soba i 3 lokala a s površinom od 3104 četvornih metara. Već tri mjeseca drži se gradjevna djelatnost bez većih promjena na ovom nivou. (Ziko).

SOKOLOV U ŽIDOVSKIM KOLONIJAMA.

Jerusolim, 29. VIII. (P. C.) Sokolov je ovih dana posjetio nove kolonije u Judeji, od kojih neke nijesu još bile egzistirale, kad je zadnji puta bio u Palestini. U Magdielu, Hercliji i Bne B'raku bio mu je priredjen naročito srdačan doček. Za posjeta u Rehobotu interesovao se naročito za kvucu »Darom« i konferirao s njezinim radnicima o prilikama rada u Zemlji. Nakon svojega povratka u Jerusolim konferirao je Sokolov mnogo s članovima egzekutive i židovskim javnim radnicima.

U Tel Avivu predsjedao je konferenciji predstavnika, koje je sazvala palestinska Cijonistička Egzekutiva u svrhu po-

usto ima i u prosječnosti velika sklonost bavljenju sa umjetnošću i svacim. Onaj mladač iz ješive, što si čas prije nepojmljivo stmpljivošću razbijao glavu o onom čuvenom jajetu, koje »izlegla kokoš na blagdan«, ima jednako mnogo interesa za svu moguća područja. Odavle eto nam odgovora i na drugo pitanje.

Prirodno je rijetko kad isti čovjek petkom uveče odnevaniran politički, subotom muzički naobražen a u nedjelju slobodan da se pozabavi socijalnim i filozofičkim problemima Bernarda Shawa. Ali uveče ide u Bet Am, gdje nešto može dobiti od nje pa s manje ili više odanosti ili kritike guta, što se upravo bilo spremilo.

Ali je slučaj veliki faktor u programu Bet Am. Politički skupštine imadu neku tendencu i liniju, nisu direktno »sastavljene« i traže naročito prosuđivanje. A što se tiče »sastavljenosti« kulturnih priredaba vlada danas jošte neka kaotičnost. Događje li slučajno u Palestinu koji muzičar, koji nešto vrijedi i koji može da se uživi i ima ukus istančan na klasicima, da da se baza za neku vrstu simfoničkih koncerata. I putnik na ulici iznenadit će oglas, da će narednoga dana moći čuti koncert od Schuberta i Beethowena. A onda i nije više važno kakova li je izvedba, jer je to pitanje tehnike i vremena. Ali je sama po sebi lijepa i radošna tendencija, da se izvode dobre samo dobre stvari. Sudbina bi nam bila i više nego milostiva kad bi u Palestinu dolazili i ovdje uspijevali samo ljudi istančanima, savršenim ukusom i čistim umjetničkim intencijama. A takovošta i ne biva. Ali nam se tude nadaju zahtjevi i mogućnosti kakove se jamačno nigdje ne susreću. Čini mi se sumnjivim, ima li igdje grada od kojih 40 hiljada stanovnika, od kojih bi se gotovo svake večeri skupljalo po nekoliko hiljada na priredbama, gdje se ne pije a često govori o temama, za koje ne bi evropski ili američki velegrad mogao da skupi ni četvrtinu procenta svojega pučanstva. Ali ovako se naročitom pojavu, ne treba samo da radujemo, nego valja da ga ocijenimo po onome, što zapravo i jest, kao problem i mogućnost.

U Zemlji imademo danas publiku, od koje je većina elastična pa je u neku ruku željna znanja ili barem razonodnosti. Traži duševnu hranu i nije — kao masa — ništa kritičnija od svake druge. Ali u evropskim gradovima, koji dolaze u obzir, stvorila se neka proporcija, koje u Palestini još nema. Ovu proporciju jamačno najbolje karakterizira činjenica, da je na jednoj strani maleni broj dobrih kazališta ili koncertnih dvorana, a na drugoj golemo i sve veće mnoštvo operetnih bina i tingtangla. Danas vlada ovakav smjer a Evropa ima neka sude, kako ima da se ocjenjuje ili pobija. U Palestini nema ravnoteže u tom pogledu, jednostavno iz razloga, što uopće gotovo ničega nema i što štošta tek nastaje. Moglo bi se poduzeti kuriozan pokušaj, koji bi eventualno uspio naročito jer bi se mogao vršiti, a da se gotovo uopće ne bi zamijetio. Mogle bi se odmah ispočetka uvoditi druge prilike nego što danas vladaju u Evropi. Budući da publika prima gotovo sve, što joj se daje, mogla bi se sistematski odabrati vrijedna duhovna hrana višega nivoa i tako priučiti auditorij na nju, te bi je kasnije sam od sebe tražila kao njemu znanu. Ne valja me krivo razumjeti. Ovdje nisam zavoštala na »kič«. Naprotiv, kič je od zgođe do zgođe veoma dobar stvar, pa kad ga ne bi bilo, trebalo bi ga pronalaziti. Ali on nije drugo, ho začim pečurku, i bilo bi bez sumnje negodno hraniti se umjesto mesom, paprom i paprikom. Radi se o proporciji. Reći će nekogod: »de gustibus non est disputandum«. Ali mi se ipak neprestano pripiremo o pitanjima ukusa i u krupnim će konturama gotovo svaki znati, što ovdje mislim, kad velim »dobro« ili »loše«. A jednako mi ispravno govoriti, da je na ovom području gore jeftinije i bolje skuplje. (Nije, u tom pogledu, teže izvesti dobar koncert nego loši i jedna revija stoji danas redovno mnogo više nego izvedba ikojega klasičnoga djela.

Ali ipak je nekako neobična misao, da se čitavom jednom gradu servira samo dobro, a za ostvaranje te misli potrebno je nekoliko oštih glava, razboritih duhova i snažnih značajki. Treba sistema i ukusa i ne smije se uzimati obzira na momentani uspjeh. Ali sve što činimo u Palestini čudno je ponešto i traži ličnosti; a čini mi se, da je ovaj plan vrijedan znoja plemenitih.

Gerda Arlosoroff-Goldberg.

savjetovanja o mjerama, kojima bi se mogle uvećati mogućnosti uposlivanja radnika. Osim toga govorio je Sokolov u javnoj skupštini u Bet Am (Narodnom Domu) u Tel Avivu na kojoj se skupilo neko 4000 ljudi. U tom je govoru Sokolov govorio o teškoćama momentane situacije. Njegove riječi veoma su se dojmile mnogobrojnih slušalaca.

ŽIDOVI U ARGENTINI ZA ŽIDOVSKU KOLONIZACIJU.

Buenos Aires, 26. augusta (JTA). Hevra Kadiša u Buenos Airesu odlučila je na svojoj posljednjoj sjednici, da za kolonizaciju u Palestini dađe 5000 peseta, a za kolonizaciju u Rusiji 500 peseta.

STVARANJE ŽIDOVSKJE OPĆINE U BUENOS AIRESU.

Buenos Aires, 27. augusta (JTA). U Buenos Airesu porasao je u zadnje vrijeme znatno broj Židova, pa su nedavno poduzeti koraci, da se stvori židovska općina na demokratskim osnovicama. Načrt statuta već je sačinjen.

Godišnje vijeće njemačkih cionista

Gosp. Kurt Blumenfeld opet je izabran predsjednikom njemačke cionističke organizacije — Odboren smjer „Judische Rundschau“ — Referat dr. Bubera o narodnoj odgoji i dr. Ruppina o Palestini i nacionalnom zajmu

Pred nekoliko dana završeno je veoma uspješno ovogodišnje vijeće njemačkih cionista, koje se održalo u Erfurtu. Na svečanoj sjednici otvorenja, koja je bila uvedena kornim rečitovanjem preradjene za to pjesme g. Bernsona »Ahasver«, pozdravio je vijeće lično predsjednik zemaljske vlade gosp. dr. Tiedemann, a značajan je govor pored g. Blumenfelda održao predstavnik i član Svjetske Cionističke Egzekutive gosp. Feliks Rosenblüth.

GOVOR gosp. BLUMENFELDA.

U svom govoru, kojim je otvorio vijeće, rekao je gosp. Kurt Blumenfeld, predsjednik njemačke cionističke organizacije, da protivnici cionističkoga pokreta nastoje već od prvoga dana, da taj pokret pobiju; ali cionizam kroči bez jednostranosti i uskojgradnosti svome cilju. U pokretu su zgrnuti svi politički i gospodarski, svi duhovni i kulturni problemi. Nakon godina borbe pokret bilježi velike uspjehe. Parole i formule cionističkoga pokreta, koje su se nekada odbijale, primili su njegovi protivnici danas gotovo bez promjena. Sad već priznaje svatko, da postoji židovska problematika, da egzistira židovsko pitanje. Ali se cionizam ne zadovoljava spoznajama, on se bori za djelo koje se stvarno može da omjeri. Cionizam preduzima rješavanje židovskoga pitanja. Stvaranjem židovske zajednice u Palestini i njenim djelovanjem na Židove u svemu svijetu započinje rješavanje židovskoga pitanja, u jedinoj mogućoj formi. Ne valja prigovariti, da je Palestina mala zemlja. Ta ona nije nikada bila veća. Ali kad su Židovi ondje živjeli kao narod, nije bilo ni pitanja Židova ni pitanja židovstva.

Predstavnik i član Svjetske Cionističke Egzekutive g. Feliks Rosenblüth, pozdravio je vijeće u ime vodstva Cionističke Organizacije. Govorio je veoma stvarno o sadašnjim potrebama pokreta i naglasio kako se vodstvo nada, da će njemački cionisti, koji su vazda bili lojalni članovi organizacije i najdisciplinovaniji radnici, ovaj puta biti sasvim na svome mjestu, kad je Akcioni Komitet nošen duhom stvarne saradnje i okupljanja sviju sila pozvao sve cioniste da rade oko što brže izgradnje narodne domaje. Govor gosp. Rosenblütha oduševljeno je pozdravljen a i ličnost njegovu mnogobrojni prisutnici živo aklamirali.

Vijeću je stigla pozdravna brzojavka od predsjednika Weizmanna.

Od referata, koji su održani na slijedećim sjednicama vijeća, valja istaknuti veliki referat gosp. Kurta Blumenfelda o cionističkom radu u Njemačkoj, referat dr. Artura Ruppina o palestinskim pitanjima, a naročito o planu nacionalnoga zajma i referat dr. Martina Bubera o narodnoj odgoji.

REFERAT dr. RUPPINA

o palestinskim pitanjima.

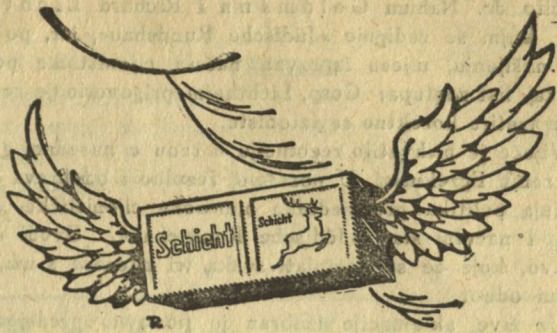
Dr. Ruppin koji je nakon 7 godina, prvi puta prisustvovao jednom vijeću njemačkih cionista, rekao je u svom referatu, da su se u tih sedam godina desili golemi obrati. Prije sedam godina znao se o Palestini veoma malo, tako reći ništa. Kolonizacija u smislu Herzlove ideologije posmatrala se jedno-

stavnim transportnim preduzećem, za koje bi trebalo u čarteru postići političke preduvjete. Medjutim je prodrila spoznaja, da Židovi u Palestini ne bi smjeli da budu, kao u Evropi, samo cirkulacioni organi gospodarstva, nego da moraju preuzeti sve gospodarske funkcije, biti podjednako i producenti i konzumenti. U Palestini trebaju Židovi da postepeno izgrade gospodarski organizam. Posljednjih godina postignuti su u Palestini, a uz isvladanje golemih i brojnih teškoća znaćni uspjesi. Danas poznajemo već svoj put i znamo, da se ono, što je u Palestini stvoreno, ne da više izbrisati. Palestina je već sada važno žarište za sve Židove svijeta, i ako oha za sadašnju generaciju ne predstavlja rješenje židovskoga pitanja. Naš program za naredne godine obuhvata naseljenje 30.000 imigranata u svakoj godini. U predjašnjoj godini bilo je 30 do 40.000 imigranata, ali pod pritiskom židovske bijede nijesmo dovoljno čuvali interese Palestine. S mnogo energija treba da uzastojimo da se u buduće četvrtina ili ispravnije trećina useljenika nasele kao poljoprivrednici, da se druga trećina uposlji u industriji, a ostatak mogao bi da ode u zvanja procesa gospodarske cirkulacije (trgovce, činovnike itd). Tome treba mnogo kapitala, jer useljenici u pretežitij većini nemaju uopće ili dovoljno sredstava, a naseljenje na vlastitom zemljištu stoji 1100, a na zakupno 700 funti.

O pitanju nacionalnoga zajma rekao je dr. Ruppin: Keren Hajesod ne smije da se smijeni, ali se zajmom može da upotpuni. Palestina je već sposobna da primi zajam, ako još možda nije sasvim, ona će to doskora da bude. Danas se Palestina ne može da uporedi sa stanjem koje je vladalo prije 5 ili čak 15 godina. Dr. Ruppin upozorio je na uspjehe u uzgoju narandja (Jafa narandje proglašio je monopolnim produktom Palestine) i na napredak industrije, koja nije podlegla teškoćama, nego se naprotiv afirmirala, pa je djelomično rentabilna. U Palestini imamo vrijednija sposobnija za kredit, koje vrijede 12 do 15 milijuna, pa možemo da raspravljamo s nosiocima kapitala na način, koji ne predviđa samo posudbu izvišnih objekata, nego i investicije u produktivne svrhe.

Ne razvija se dakako samo židovska Palestina nego pod engleskom upravom napreduje i arapska Palestina. Postoji opasnost, da se u Palestini plasira egipatski kapital, s pomoću kojega bi mogla da započne konkurencija protiv našega rada. Presudno je narednih deset godina. Zapad, ponajprije Amerika i Njemačka, trebalo bi da dađe novaca, mase će dati Židovi iz krajeva Istočne Evrope. U nastavku referata govorio je dr. Ruppin o pitanjima pripreme halucim u Njemačkoj. Halucim izobraženi na naročitim poljoprivrednim stanicama, koje bi trebalo urediti, mogli bi da budu uzorom u radu u Palestini.

Iza toga govorio je dr. Ruppin o izgledima pojedinih gospodarskih grana u Erec Jisraelu. Kao dugogodišnji upravitelj cionističke kolonizacije u Palestini može da kaže, da obala od Alko prema jugu može da budne pločnim vrtom, novom Kalifornijom. U 7 godina uvećali smo Žid. pučanstvo od 60 na 155 hiljada, a naš smo zemljišni posjed podvostručili. Pred nama je presudni decenij ozajnih napora, a onda će moći da se postigne konačni uspjeh.

Na čelu svih sapuna stoji

**Schichtov
sapun znak JELEN.**

Nikako nećemo da za volju cijene
žrtvujemo našu svećinu, a to je vrsnoća.

Jeftinije sirovi ne - jeftiniji sapun.

Najbolje sirovine - najbolji sapun.

Schichtov sapun sa znakom Jelen je

najbolji!

REFERAT dr. BUBERA.

Dr. Martin Buber govorio je o narodnoj odgoji i rekao: Pokret raste mnogim generacijama. Djelotvorno se očituje u akciji, ali može ako se, recimo, ne realizuje sasvim njegov cilj, da postoji dalje, nakon i iznad akcije. Može da se očituje u akcijama mnogih generacija. Kod drugih naroda imade epoha, gdje akcija silazi u pozadinu, te je gotovo i nema, ali pokret postoji i kroči dalje. Židovski narod nema normalnoga nacionalnog života, pa njegovi pokreti nijesu tako fundirani kao u drugih naroda. Radi se upravo o fundaciji židovskoga pokreta. Moramo da si stvorimo garanciju protiv eventualnoga sustajanja njegovoga. A treba da je stvorimo narodnom odgojom. Generacije, što rastu valja uvrstiti u službu naše ideje. Dr. Buber predlaže u svom referatu, da se stvore narodni prosvjetni domovi višega ranga prema danskom uzoru. U tim domovima ne bi mladi ljudi samo učili uz one, što bi bili pozvani da podučavaju, nego bi i živjeli s njima. A život u tim domovima imao bi da bude neizbrisiv doživljaj. Na kraju je dr. Buber skicirao pojedinosti ovakove narodne odgoje i njenoga sprovođenja.

U generalnoj debati, koja se vodila nakon referata g. Kurta Blumenfelda o radu u Njemačkoj, bila je glavnom temom politika prema vani t. j. prema židovskom necionističkom svijetu i pitanje stava njemačkih cionista prema vod-

FEUILLETON

Elul

Često, često mi se čini, da se duše ljudi razilaze, razlijeću već na dan rođenja: jedne onamo, gdje vlada proljeće u svojoj krasoti, da pjevaju i klikću u carstvu cvjetova; a druge silaze k jeseni, punoj sjete i žutog lišća, duboke poezije oblačnoga neba, k jeseni, kojom duvaju hladni žalosni vjetrovi, što njišu zlatoliste krošnje stabala ondje u velikoj gustoći šumi nedaleko državnooga druma.

I nikad ne će moći da se sastanu, ove dvije tuđe duše: ona, što čezne za proljećem i ona, što sa strepnjom naginje jeseni. Ovaka im je sudbina. Ima ljudi, što se osjećaju voljko samo usred proljeća i ljeta. Samo u to vrijeme mogu da razmišljaju i osjećaju, ima nešto u njima, očituju se najbolje i najplemenitije česti njihova bića.

A ima opet ljudi — i bit će vazda takovih — koji se rascvjetavaju taman za tmurnih oblačnih dana. Vole suhu jesen, kad šapuće drveće i priča svoje čudesne tajne, kad je sva priroda kao prodahnuta nekim osjećajem odgovornosti, kad je sve nekud duboko, ozbiljno i puno tihe tuge.

Ah, zaista, nije lako razumjeti život . . .

Svaki sluša osjećaje svoje. Moj prijatelj na primjer, voli Hajnea iz zlatnih dana, kad je ličio mladom Grku, imao lovorov vijenac na lijevoj glavi, sigrao se s bogovima pa im se smijao, jer mu je šala prijala kao bistro vino sa Rajne. Ali imam ja i nekog starog prijatelja. Taj ljubi drugoga Hajnea, Hajnea iz posljednjih godina, kad mu šala i dosjetka ne bijahu samo ljupke, nego i duboke kao kasna jesen; Hajnea koji je ono bio zamolio da ga pomešu u Luvr, da još jednom vidi božanski kip; koji je padao ničice pred nj, još ga jednom zagrlio slabim, mršavim rukama, prolio suze čovjeka što čezne veoma i trpi teške boli i mislio da čuje, gdje mu ona, lijepa žena iz Mila, govori: »Dragi moj, dragi Henri. Ta ja bih ti toliko rado pomogla, ali ti i sam vidiš, da nemam ruku . . .«

Kad ujesen za večeri izlazim van grada, pa polako zalazim u šumu, prate me drveća šuštanjem i šapatom svojim: »Da, da, znamo mi mnogo, mi znamo sve, postali smo mudriji«. Pa tresu stare grane, da ih što bolje uzmognem razumjeti. A ja ne osjećam dah smrti, nego šepet znanja, velike patnje, umora.

Židovi jamačno osjećaju da liče jeseni. Ta najstarija su grana na starom stablu ljudstva, narod u koga je prošlost bogata tolikim uspomnama. Narod, nad kojim probužaje toliki vijekovi, mora da je protkan jesenjim motivima: tihom tugom venuća, sijedom brigom, jadom, iskustvom i trpnjom.

I ja molim židovskoga pjesnika, da se lati jesenje harfe, i da mi pjeva o starom narodu, komu se ledja od starosti svinula: o staroj školi, što se sva već ruši, i o onom jedinom velikom, što joj negdje zapeo pa vene i propada a ipak je toliko lijep. I o mjesecu elulu. Da, o mjesecu elulu . . .

Više od svih mjeseci volim elul, preludij »strahotnim danima«, kad se židovski duh toliko muči. Volim ih, te jednostavne dane — obične dane u nedjelji — više od blagdana. Ima toliko ljepote i tišine u njih, spremanje za ono važno i ozbiljno, isto ima da dodje, što je blizu, čeka. Danas ćeš ih naći tek u dalekim gradićima, udaljenih od željeznice, gdje gramofon ne potiskuje šofar, gdje je predaja isprošila milostinjski rok da poživi još neko vrijeme, prije nego što će sasvim da nestane. Ali moje se misli svraćaju u djetinjstvo, kad sam za elulskih dana osjetio prvi dah jeseni.

Sve je nekud drugačije nego inače. Radnje su doduše otvorene. Ljudi idu na trg, odlaze kolima na vašare, rade i trguju. A ipak, kad ovako pravo prigledaš, vidjet ćeš, da su koraci polaganiji, glasovi tiši, kao da se boje ne će li koga uvrijediti. Ali toga nekog ne može nitko da vidi. Možeš tek da ga osjetiš. Lebdi nad židovskim šorovima negdje u onim starim židovskim gradićima — duh, što ih u elulskim danima čini ozbiljnijima, sporijima i sjetnijima.

Kao da se neki oblačak obavio oko tih dana. Nije teška briga, ali opet — briga. Uzdišu ljudi. I tiho govori Židov u sebi i samo sebi:

»Već je elul, doskora i sredina elula.«

Moj maleni, mladi mozak nije tada još razumio, što bi to sve da znači. Ali sam bio uznemiren. A nemir običavao da se jača, kad bi iz susjednoga šora, gdje je bio Bet hamidraš doprla do mojih usiju zvuci šofara.

Deda dolazi iz Bet hamidraša. Talit slaže dulje nego inače. Zamisljen je, ozbiljan, šće velikom, starom šobom amo pa tamo i mrlja neku hasidsku pjesmu. Pridje k prozoru, razvuče zastore, uzdahne, čuh ga gdje reče:

»Ah, već je elul, doskora sredina elula.«

Kasnije stigoše na domak i dani s'lihot. Lica postala još snatrenija i tugaljivija. Sjećam se ustajanja prije osvita. Deda me vodjaše tamnim uličicama. Već je zahladilo. Negdje škripaju kolesa. Otvorila se nečija kapija i saneni seljak odgega prema bunaru s štrikom u čuci. U dugačkom nizu odmičahu puna kola prema trgu. Deda moj prolazio šutke zadubivši misli u neki drugi svijet. Iznenada zakašije, pusti svoju ruku i nasloni se na tarabu. Stajah tuđe drhteći. Ali bijah zadovoljan i zahvalan, što me deda probudio i poveo na s'lihot.

U velikoj sobi s podom od nabijene zemlje, gdje je bio Bet hamidraš, već su gorile svijeće. I kroz dva prozorčića vidjeh Židove što mole u svakidašnjem odijelu ali s blagdanskom pobožnošću. Svečano tiho upravljahu molbe Bogu i sve mišljahu, da Bog voli ove molbe prije sunca više nego one ostale. Tihe, tihe su to molitve, ne kao one u »strahotnim danima«, za visokih blagdana, kad Židovi vičući hvataju Boga jednako za rub odijela, pa ga ne puštaju prije nego što im oprosti. Ne, tihe molitve: Pomozi nam, Bože, ne ostavi nas! Toliko mekano, elegički i molitvenički zvuči glas ove malene skupine.

Nakon molitve opet će da se razidju, u radnje, na trg, da kupe pšenicu i lan. Ali će izgledati drugačije no obično — ovi mali kramari. Okrećući cigaretu govorit će jedan drugome: »Jest, tako je. Elul. Već konac elula, hvaljen da je Bog«. Pa će otići ne čekajući odgovora.

Godine su, mnoge godine odonda prošle. Deda je umro. Bet hamidraša nema već davno na onome mjestu. I sad više ne idem na s'lihot. Ali elulski motivi odzvanjaju u meni kao i onda. Tekst se izmijenio a melodija je ostala ista. Čujem je u svim pjesmama, što se u nas pjevaju, osjećam je i vidjam u onim suzama, što se liju u tišini, i u pitanju, što ga na me stavlja moja prijateljica: Zašto je žalosno, hladno i tamno? Zašto je duša tako bolna?

Nemam što da joj odgovorim.

Sjetih se tihih s'lihot dana od nekoć, dede što se ušetao velikom sobom, prišao k prozoru, razvuкао zastore i rekao žalosno:

»Ah, već je elul, doskora i kraj elula.«

Pomozi nam, Bože! Ne ostavi nas. Ne silimo, molimo tek. A moliti, ta moliti se smije . . .

stvu cionističke organizacije. U vezi s time kritikovali su naročito dr. Nahum Goldmann i Richard Lichtheim smjer, kojim se rediguje »Jüdische Rundschau«, jer, po njihovom mišljenju, nijesu ispravna načela cionističke politike, koja taj list zastupa; Gosp. Lichtheim prigovorio je redakciji da ne tretira korektno revizioniste.

Vijeće je prihvatilo rezoluciju o radu u narednoj godini i povjerenju Egzekutivi. U posebnoj rezoluciji odobrava se dosadašnja politika predsjednika njemačke cionističke organizacije i načelni stav »Jüdische Rundschau«. Uvodi se šire vodstvo, koje će se sastajati svaka tri mjeseca i uži, egzekutivni odbor.

Uz žive aklamacije izabran je ponovno predsjednikom njemačke cionističke organizacije gosp. Kurt Blumenfeld, a za potpredsjednika dr. Martin Rosenbluth. U egzekutivni odbor ušla su gg. Erih Kohn, Isak Feuring, Herbert Förder, Max Kober, Fritz Naphtali, Aron Sandler, Moses Waldmann i Robert Weitsch. U širi odbor (koji odgovara našem Saveznom Odboru) ušli su predstavnici svih većih mjernih organizacija.

Izabran je i posebni odbor, koji će se u smislu referata dr. Buber-a baviti zadaćama nacionalne odgoje. U taj su odbor ušli: Schocken kao predsjednik i kao članovi: dr. Martin Buber, dr. E. Wolfbenberg, dr. Soloweitschik, dr. Maks Mayer, savjetnik Hammerstein. Odbor imade pravo da ikoptira još četiri člana.

Predsjedatelj vijeća gosp. Kurt Blumenfeld zaključio je zasjedanje oduševljenim govorom u kojem je govorio o sigurnosti i pouzdanju, s kojim novo vodstvo preuzima teški rad. Učesnici napustihše dvoranu pjevajući Hatikvu.

Konferencija narodnih manjina

Pretkonferencija židovskih delegata.

Dne 25. augusta započeo je svoje zasjedanje drugi kongres evropskih manjina, na kome se okupilo 38 delegata, koji su predstavljali 50 milijuna ljudi. Kongres je otvorio Slovenac iz Italije član talijanskoga parlamenta dr. Wilfan. Ispred sekretarijata Saveza Naroda prisustvovala je otvorenju gosp. Colban, koji vodi odjeljenje za narod. manjine. Dr. Wilfan rekao je u svom govoru, da je glavna zadaća nacionalnih grupa skupljenih na kongresu osiguranje slobode kulturnoga razvitka.

Židovi bili su na tom kongresu zastupani s više od 10 delegata. Od njih je na prvoj sjednici kongresa govorio Leo Motzkin, Motzkinove riječi bile su saslušane s veoma mnogo pažnje i popraćene živim odobravanjem. Na kongresu održali su od židovskih delegata izvještaje: zastupnik dr. Robinson iz Kovna, o kulturnoj autonomiji manjina, zast. rabin Nurok iz Rige: referat o državljanstvu a dr. Margulies iz Čehoslovačke, referat o uređivanju spornih pitanja između vlada i narodnih manjina.

U predsjedništvu kongresa bila su 2 Židova i to dr. Leo Motzkin i Jichak Grünbaum, židovski narodni poslanik iz Poljske.

Neposredno prije kongresa održali su židovski delegati svoju pretkonferenciju, kojoj je predsjedao Motzkin. Pretresen je dnevni red kongresa tako, te su židovski delegati zauzeli određeno gledište u svakoj točki. Jichak Grünbaum tražio je u diskusiji da se ište i teritorijalna autonomija, a ne samo t. izv. personalna.

GOVOR LEO MOTZKINA NA SJEDNICI OTVORENJA KONGRESA NARODNIH MANJINA.

Donosimo ovdje izvadak iz značajnoga govora gosp. Motzkina, jednoga od najboljih poznavalaca problema narodnih manjina i prokušanoga borca za prava Židova u pojedinim zemljama i predsjednika cion. Akcionog Komiteja.

Imam da Vam isporučim pozdrav židovskih narodnih manjina, koje su ovdje zastupljene, manjina iz Poljske, Litve, Lotiške, Čehoslovačke i Bugarske i iz onih zemalja, kojih židovske manjine nemaju ovdje svojih direktnih zastupnika. Svi Vam šalju iskreni pozdrav i želju, da bi ovaj kongres što bolje uspio, bio prozet punim skladom i stvaralačkim duhom iskrene saradnje.

Kao najstarija narodna manjina poznajemo općeniti udes manjina, pa smo nolens volens stekli razumijevanje za takove udese. (Odobranje.) Ne bih htio da Vam oduzimam mnogo vremena i da optovanjem oslabim prekrasan govor predsjedateljev (Slovenac Wilfan iz Italije. Ured. »Židova«), koji je predmet zahvatilo zaista do dna, ali bih Vam htio tek da kažem, što očekujemo od ove konferencije. Hoćemo da postignemo dvije stvari: Ponajprije razumijevanje medju samim narodnim manjinama, razumijevanje ne u smislu pomaganja interesa u posve diplomatskom smislu, nego razumijevanje u smislu nekoga višeg ideala. U drugu ruku htjeli bismo da uklonimo nešto iz svijeta, što još uvijek prevladava i u čemu mi vidimo naročitu slabost položaja narodnih manjina. Znaite da danas imade u Evropi — izuzetaj valja Rusiju, koja živi u sasvim drugim prilikama — 40 milijuna ljudi, koji pripadaju narodnim manjinama i koji to otvoreno kažu,

a taj broj čini 15 postotaka svega evropskoga pučanstva. Ti ljudi žive u nekoj svijesti, da su opterećenje državne misli. Oni su teret, koji se u ovoj ili onoj formi nastoji stresti sa leđiju. Ovaj pojam tereta htjeli bismo da uklonimo iz svijeta.

Nijesmo ni kod instanca, koje imadu da se brinu za mir u svijetu, mogli postići, da trajno probudimo svijest, što se protivi ovoj misli o teretu. I u momentima, kad se brane prava narodnih manjina, vazda se javlja misao, da treba manjine zadovoljiti, kako bi u državi vladao mir i red. Ali mi hoćemo da unesemo u svijet sasvim drugačiju misao: manjine treba zadovoljiti, da bude moguć najviši razvitak i održanje narodnih vrsta. Iz toga će rezultirati mir u svijetu. I mi hoćemo amalgamaciju, ali u stanovitom smislu, stapanje u idealu. Na-

cionalizam je tek pravi, kad nema samo razumijevanja za svoju naciju nego i za druge narode. (Odobranje.)

Poćkraj govora rekao je Motzkin: »Hoćemo izgradimo et ski kodeks za porodicu naroda, da će regulirati medjusobne odnošaje nacija. Izgradujemo ga radeći na ovom području i diktirajući sebi, da se saslušavamo ne samo u našim uskim krugovima nesamo u našoj egzekutivi, ne samo u našoj budućoj organizaciji, nego posvuda.«

Svi prisutni oduševljeno su i dugo odobravanjem riječima gospodina Motzkina.

GOSTOVANJE HABIME U BERLINU.

Moskovski hebrejski teatar »Habima« započeo je ovih dana svoje gostovanje u Berlinu s Anskjevim »Dybukom«.

Iz Jugoslavije

Povjerenicima KKL

Još nas samo nekoliko dana diječi od Roš hašane, pa biste morali dovršiti prvi dio

TIŠRI AKCIJE

i nama priposlati spisak onih lica, koja su darovala za OTKUP OD ČESTITANJA, da ga uzmognemo u Roš hašana broju »Židova« objelodaniti. Povjerenici!

Slabi uspjeh našega dosadašnjega rada trebao bi biti podstrek, da svaki iskoristi ovu posljednju sabirnu akciju, kako bismo postigli što bolji uspjeh. Svako mjesto treba da namakne svoj kontingent, da možemo u jubilarnu godinu fonda stupiti s uvjerenjem, da smo prema KKL-u ispunili svoju dužnost.

UPRAVA KEREN KAYEMETH LEISRAEL.

SA SJEDNICE RADNOGA ODBORA SAVEZA CIJONISTA održane dne 30. augusta.

Nakon što su riješena neka pitanja o uredu Saveza Cionista prešlo se na diskusiju o Saveznom Vijeću. Vijeće će se sazvati u Zagreb za 17., 18. i 19. oktobra. Pisat će se u London u stvari učešća delegata, egzekutivne na Vijeću. Dogovorene su glavne tačke cirkulara, koji će u vezi sa Saveznim Vijećem poslati tajništvo svim članovima Saveznoga Odbora. Na prijedlog gosp. Steinerja odlučuje se da se dne 6. septembra održi proširena sjednica Radnoga Odbora, da se riješe neka pitanja izobzirom na održanje Vijeća u Zagrebu. Gosp. dr. Alfred Singer održao je referat o svom putu u Beograd, Novisadi, neka mjesta u Vojvodini i Osijek.

NADGROBNI SPOMENIK BLAGOPOKOJNOM NADRABINU DR. HOSEU JACOBI-U.

Prema našim informacijama imalo bi se svečano otkriće nadgrobnooga spomenika blagopokojnome nadrabinu dr. Hoseu Jacobi-u obaviti u nedjelju dne 12. o. m. prije podne. Spomenik postavlja Izraelitska bogošt. općina u Zagrebu. Detaljnije u narednom broju.

ČAKOVAC.

Rad za KKL u Čakovcu. — Uspješan početak rada u Prekomurju.

Rad se na bilanci rada za KKL za ovu radnu godinu koja je na izmaku. Svako omladinsko udruženje upire sada kad već »gori« svoje posljednje sile da provede završnu akciju u godini »Tišri-akciju«. I ona udruženja, koja su već gotovo dostigla svoj kontingent rade ipak, samo da bude za koji dinar više.

Naše omlad. društvo primilo je za naš mali Čakovac relativno mnogo fondovih kalendara i sabirnih araka. Da potpuno uspije akcija posjetili su članovi Wolf i Hoffmann Dolnju Lendavu i Prelog. To su dva mala mjesta, s nekoliko židovskih porodica. Ovaj prvi pokušaj bio je vrlo uspješan. Dosada se u tim mjestima nije ništa radilo ni za Židovski Narodni Fond a ni inače za cionizam. Ipak nam je uspelo da u Lendavi namjestimo 23, a u Prelogu 10 škrabica. Usto smo rasprodali i kalendare i ubrali doprinose na sabirni arak. To je naš prvi propagandistički nastup u Prekomurju. Prvi je posjet dakle uspio, pa smo oskoljeni za daljni rad u tom kraju. Imade izgleda da će se u obim mjestima, a i u još nekima dosad neposjećenim mjestima naše okolice osnovati Mjesne Cijon. Organizacije.

U samom Čakovcu išla je stvar onako kako to već ide u svim mjestima, u kojima se vodi po nekoliko akcija u godini. Akcija za poplavljenе otešćala je rad za KKL. Ali je ipak uz mnogo ustrajnosti uspelo da se rasprodala svih 100 kalendara i da se sakupi nešto na sabirnim arcima. Ovom smo akcijom savršili sabirni rad za KKL u ovoj sezoni. Mislim da smo time dostigli naš kontingent i čak dali nešto i iznad kontingenta. (J. H.)

GJURO DETEL, ZAGREB

SLIKAR NAPISA I GRBOVA

Prije Marovska 7.

Sada Marovska 18.

Cijenjenim damama na znanje

Na 5. augusta otvoren je jedan prvoklasni modni salon haljina za dame
Modni salon haljina za dame Chic Parisienne K, d.

kostima do najjednostavnije kućne haljine; izradba solidna i cijene umjerene

Zagreb, Jelačićev trg br. 6.
Mezanin — — — Telefon 11-21.

ODLAZAK U PALESTINU.

Prošle nedjelje otputovao je preko Trsta za Palestinu gosp. Samuel Trink, povjerenik Židovskoga Narodnoga Fonda u Zenici.

Gosp. Trink dobio je, kako je poznato, na gradu prošlogodišnje Herzl-akcije koja sastoji u naplati za put u Erec Jisrael i natrag i kraći boravak u Zemlji.

Gosp. Trink posjetit će medju prvima našim halucim na naselju do Djede. Zelimo mu lijep ugodan boravak u Palestini, odakle će zasigurno ponijeti mnogi jak poticaj za dalji marni rad za Keren Kajemet.

Prijatelji i znanci gosp. Trinka u Zenici oprostihše se njim prije njegova odlaska veoma srdačno. O tom nam piše vodstvo tamošnjega omladinskoga udruženja »Neurim«.

U subotu dne 21. augusta priredio je omladinsko udruženje u Zenici »Neurim« oprosnu priredbu u čast svoga tika gospodina Samuela Trinka, koji je kao nagradjenik Keren Kajemeta sutradan otišao u Erec Jisrael. Nakon što je ispred društva pozdravio našega hadžiju zamjenik predsjednika udruženja hav. Leo Bartfeld, zahvalio se hav. Trinki za srdačnost svojih prijatelja.

U nedjelju prije podne, prije odlaska gosp. Trinka, skupila se sva omladina i lijepi broj građana na posebnu službu božju u hramu. Oprost na stanici bio je veoma srdačan.

ODGODA VOJVODJANSKOG SPORTSKOG DANA.

Priredba će se održati koncem septembra.

Novi Sad, 27. augusta. »Juda Makabi« monao je iz predviđenih tehničkih razloga da na izvjesno vrijeme odgodi »Vojvodjanski sportski dan«, koji se trebao održati dne 5. septembra. Klub namjerava da priredbu održi na 26. septembra, ali će o tačnom datumu još sobjevremeno izvjestiti.

Pripreme za ovaj dan još su veće, jer se je dobilo vremena na raspolaganje. Sva vojvodjanska sportska društva živo se spremaju za ovaj dan. Do sada se prijavilo za djelovanje oko 250 naših sportaša.

'HAKOAH U ZAGREBU.

Utakmice s Gradjanskim.

U subotu dne 4. o. m. i u nedjelju dne 5. gostuje u Zagrebu pomladjena nogometna momčad bečkoga žid. sportskoga društva »Hakoah«.

Utakmica u subotu počinje u 5 a u nedjelju u 4 i po sa. Izvještaj o utakmicama donijet ćemo u narednom broju.

CRKVENO-ŠKOLSKOJ JEVREJSKOJ OPŠTINI U SKOPLJU potreban je jedan

UČITELJ

za veronauku i hebrejski jezik djacima osnovne škole i glazbeni nastup. Nastup odmah, plata po sposobnosti i ugovoru. Kandidati neka pošalju svoja dokumenta i čekaju poziv ili povratni dokumenta.

Crkveno-školska Jevrejska Opština Skopje

Sekretar:

Josip M. Rubenović.

Za predsjednika:

Haim Andjel.

Dva đaka srednješkola primaju se na stan i obokrbu u dobru židovsku kuću u Zagrebu. Poduka u njemačkom jeziku i pripomoć za školsku pripravu. Dobra hrana. Cijene umjerene.

Ponude na upravu lista, gdje se ujedno može da sazna adresa.

Slušajte RADIO koncerte na SILVERTOWN aparatima. Upotrebljujte samo originalne ENGLSKKE TUDOR akumulatore Radio Silvertown. Sajmšite 56. Telefon 23-60.

LUX

LEVER BROS. LTD.
Port Sunlight,
ENGLAND.

»Karmele« 10.25, A. Freiburger 10, H. Schley 28.25, Š. Schmel-
ler 14, Makso Nyitrai 20.25, M. Freiburger 10.75, Braća Frank
16, David i Laura König 20, L. Fuchs 26, A. Neumann 10,
Srećko Neumann 11.75, Richterovo mljekarstvo 15.50, Milan
Hirschl 70, Hugo Flesch 10, Lj. Hirschl 20, S. Dresner 163,
Sandor Pollak i drug 40, Lav. Löw 54.60, dr. G. Jelinek 20,
E. Rothmüller 22.75, Ignac Kastl 12, Lj. Wolf 14, Menza 13.75,
I. Rothmüller 10, David Spitzer 24, Julio König 39, iz 3 škrab.
17.50 3028.75

Novska: Isidor Dragoner 10, Emil Hirschl 30, Ignac Rech-
nitzer 17, Rudolf Spiegler 20, 77.—

7607.75

DAROVNA KNJIGA.

Bajmok: Prigodom vjenčanja Iboljka Robiček—Štefar
Glick daruju Ernst Schäffer 100, Drag. Weiss 50, Franjo Ro-
biček 50, Josip König 25, Mor Schwarz 20, Leopold Schäffer
10, Josip Schäffer 10, kantor Schwarz 10 275.—

Bačka Topola: Dr. Keller sabrao prig. vjenčanja Gold-
stein—Weiss 82.—

Sarajevo: Na Hanukat habajit sakupljeno u kući David
Pinto 126.—

483.—

TORA DAROVI:

Stara Kaniža: Aleksander Foršter 10, Matija Schlesin-
ger 10 20.—

Čakovac: Drag. Hirschsohn 10, Stjepan Wolf 10, Miško
Berger 25, Pavao Bolgar 20, Weiss Hugo 10, Pavao Weiss 10,
Z. Hirschsohn 10 95.—

Beograd: Menahem Koen 50.—

Našice: Herman Weiner 25.—

190.—

DAROVI ZEMLJE.

Beograd: Na veridbi Tajtacak—Ston 345.50, U. Balji
Vilma Schlossberg 40, Filip Hiršl 10, Josef B. Levi 10, Na avel
pok. Davida Adanja 220, na avel pok. Danona 148, na Brit
mila s'na Menahema Koena 190, prilog Mihailja Freudenfelda
20.— 983.50

Karlovac: Samoopozovanje seniora K. Ž. O. 195.—

1178.50

OPĆI DAROVI.

Indija: N. N. 50.—

Zagreb: Boba Sessler 50, dr. S. P. 1000, za valutu 72, Zv.
Ungar prig. rođenja sina Vilima 200, Zlatka Kohn, Karlovac
za dob. okladu 5 1327.—

Zavidović: Na Tiša beav sabrala djeca 35.—

Uljanik: Goldberger: 300.—

Čakovac: Žiga Weiss 5.—

Oštek: Bogoštovna općina 100.—

Vukovar: M. C. O. 10.—

Ogulin: 66.—

Novska: Za prodane kalendare 25.—

1918.—

MASLINE.

Zenica: Elsa Weiss prig. obl. smrti pok. oca Sigm.
Bergera 60.—

HERZL AKCIJA.

Vinkovci: Dr. A. Lederer 100, Levoslav Flesch 100, Ru-
dolf Gross 100, Hugo Bröder 100, dr. I. Lang 100, Mavro
Marburger 100, Erich Moses 100, Vilko Ornstein 100, Elza
Deutsch 50, Hopner 40, Johana Höning 37, Hugo Deitelbaum
20, Isidor Herzog 20, Oto Ornstein 13, Aleks. Schwarz ml. 10,
Žiga Brichta 10 1000.—

Bihac: R. Rechnitzer na ime pok. Herberta Rechnitzera
100, Josef Jakob Levi 10, Jakob Levi 10, Juda Maestro 10,
Hajim Levi 10, David i Abram Levi 10, Juda Levi 10, Josef
Pinto 10, Josef Aveson 10 180.—

Varaždin: Herman Herzer 100, Blühweiss Rudolf 100,
gdja. N. N. na ime mjesne organizacije 100, Paula Stern 100,
Rega i Geza Mitzki iz Središća 100, Berger Teodor 100, Da-
nica Blühweiss 100, Albert Blühweiss 100, Hugo Weissfeld
100, Manko Altstädter 30, Ignac Hirschsohn 30 960.—

Čakovac: 550.—

Čurug: 20.—

Beograd: Po din 100: Marko Baruch, Ruža Koen, po 50:
dr. Koen, M. Anaf, A. M. Koen, Anilin, po 40: I. Aruti, Bra-
ća Gabaj, po 30: S. Romano, I. Medina, Kavison Nachmas,
M. Nachmas, Cvi Koen, Ž. Melamed, I. Pinto, po 20: M. Ga-
baj, M. Josif, I. Koen i brat, Ješa Ješua, M. Nachmas i Si-
novi, S. H. Levi, I. Levi, G. Karić, S. Rafajlović, I. Eškenazi,
H. Jakovljević, H. Konforti, M. Altarac, I. S. Demajo, N. M.
Baruch, A. Benvenisti, N. N. 1380.—

Sarajevo: Po 100 din.: Mosko D. Papo, Gabriel Alevi, J.
Musafia, Cesar M. Danon, Alice Alkalay, Danon i Finci, dr.
Ž. Bauer, Juda J., A. Montija, dr. Leon Perić, sitni darovi
179.—

Zagreb: III. iskaz: dr. Makso Hirschfeld 100, Ernst
Schwarz 100, dir. Sussmann, Savski Marof, 100, Bernhard
Farkas, Beograd, 200, Cecilija Neumann 100, Maja Neumann
100, Roman Schmutzer 100, Ferdo Schwarz 100, Clara Bar-

maper na ime pok. dr. Hozea Jacobi 100 2140.—
Hercegovac: Ljudevit Kaufer 100.—
7409.—
PREGLED.
Bosna Hercegovina 2469.25
Hrvatska, Međumurje, Slavonija 12.696.50
Srbija 2413.50
Vojvodina 1267.—
18.846.25

Ulažite

Vaše prištednje kod ovdajne Štedionice i zala-
gaonice d. d. u Preradovićevoj ul. 4., jer
Vam tamo Vaš novac najsigurnije uložen i najbolje uka-
mačen. Mnogostruko pokriće u založenim predmetima,
— svaka špekulacija isključena —

Novo otvorena Novo otvorena
ČEŠLJAONICA ZA DAME
PRERADOVIĆEVA UL. 2.
Preporuča se cij. damama za moderno
friziranje, štucanje, bubi frizure i t. d.
Solidna podvorba. Jeftine cijene.

U slučaju

potrebe ogledala, brušenog stakla, umjetničkog ustaklivanja u
mjadi kao i u mesingastim šipkama i olovu nemojte zaboraviti
na adresu:

Makso Roth, Zagreb, Rokova ul. 2.

Cijene umjerene.

Solidna izradba.

Vjek. Flosberger
M. Rothmüller i H. Grossman
ZAGREB, ILIČA 38
Na električne lampsonje
primo
Novo
jeftino prodaje
Prusiona
trgovina nožarske robe
Vjek. Flosberger
Zagreb Ilica 38

STAKLANA
BRAĆA GROSS
ILIČA 83 ZAGREB TEL. 12-27
Veletrgovina stakla, porculana i
kuhinjskog pribora.
Najjeftinije vrelo za nabavu: Svih
vrsti stakla, porculana, svjetiljka,
ka, ogledala, okvira, staklenih
ploča i raznog kuhinjskog
pribora.
NA MALO I VELIKO
Najveći izbor letvica za okvire.
Vlastita radiona okvira za
slike i ogledala.

Specijalna trgovina češkoga sukna za
muška odijela i sav krojački pribor
J. Modern, Zagreb
Sajmište 51. (produljena Hatzova ulica)
Cijene umjerene. Polakšice u plaćanju

Ne čete se ljutiti
ako za RADIO odmah KUPITE NAJ-
BOLJE od onoga što Vam nudi svjet-
ski sajam:
„TELEFUNKEN“
stvorio je temelj Radiu pa postoji već 30
godina
„TELEFUNKEN“
je nebrojeno puta imiti-
ran, ali nikada dostignut
Radio Standard
Zagreb, Maroška ul. br. 23.

štampilije, društvene znakove, vignete, gravure,
čekiće, emajlirane ploče, signature izrađuje brzo i
jeftino Zavod za rezbariju i štampilije
BREZINA I DRUG, ZAGREB
Frankopanska ulica broj 9. — Telefon int. broj 8-53.

Ne oduzimlje vuni
toplinu.Nepere bez povrede
sve fine tkanine.

Dobiva se u svakoj trgovini i drogeriji.

Zastupstvo i depot: **Norbert Weiss i drug**
Zagreb, Sajmište br. 51.
Telefon br. 7-33. Brzjaviti: **Norbertis**

Vjesnik Uprave RKL

ISKAZ BROJ 20.

Za vrijeme od 1. do 31. augusta 1926.

SKRABICE.

Ludbreg: Jakob Schlesinger 27, Makso Scheyer 20, Ign.
Gross 10, Sam. Weiss 20, Ignac Weinrebe 12.50, ud. K.
Scheyer 19, dr. O. Spiegler 12.50, Mavro Appler i sin 20,
Sal. Weinrebe i sin 28.50, Artur Scheyer 28, Marko Sattler
15, I. L. Deutsch 58.50 271.—

Čakovac: Oto Jungwarth 105, Julio Hoffmann 14.25,
Aleks. Sternberger 10, Kavana Zrinjski 26, Ljud. Neufeld 10,
ud. H. Pullai 11, dr. M. Hédvegi 14.50, Braća Majer 10, iz
11 škrabica 51, Henrik Stern Donja Lendava 10, Eugen
Schön 47, Benö Wortmann 50, Henrik Teichmann 26.50, Her-
man Bäder 13.25, iz 2 škrabice 8.50. Prelog: V. Mattesdor-
fer 15, iz 3 škrabice 22.50 444.50

Sv. Ivan Zelina: Sorger 58.—

Vinkovci: Pollak Sandor 10, Baum Ignjat 22, Roth Adolf
10, Groblje 35.25, dr. Deutsch 32.35, Estera Hirtweil 31.10,
Kohn Adolf 26.25, Gartenberg 15, Levit 31.25, Reg. Fäsch-
mann 66.25, Deutsch 17.50 Aleks. Schwarz 12.50, Gross 86,
Zilzer 96, Fischhof 92.20, I. Slomović 17, A. Kastner 10, Bo-
rovčić i Rosenberg 10.50, M. Marberger 15, Brichta 18, M.
Schlesinger 11.25, Braća Marton 27, Flesch Lavoslav 33.70,
Friedmann 10, Neumann 43, Jakob Schlesinger 20, Adolf Hirt-
weil 35, dr. Stanić 20, Miškolzi 25, Johana Kraus 16.40, Hop-
ner 10, Schön 13, E. Kadeburg 10, Slavonija paromlin 44,
Dolfa Beck 14, Kaiser 53, Ornstein 75.50, Arpad Slomović 15,
iz 18 škrabica 84.50 1214.50

Zavidović: Alter Baris 12.50, Albert Musafija 10, Ester
Altarac 10, Juda Musafija 10, Julius Sonnenfeld 10, Adolf
Müller 10, dr. P. Band 10, Ignatz Sern 10, B. Rozenrauch 10,
iz 6 škrabica 39 131.50

Stara Kaniža: Braća Sege 60, Simo Benedek 50, Geza
Schäffer 50, Mano Lederer 50, Adolf Fischer 30 240.—

Varaždin: Herman Herzer 35.50, M. Löwenstein 20, Dra-
goner 19, Katarina Kohn 10, Leo Blass 137.50, Josip Rosen-
feld 63.50, Miškolzi 17, Bergstein 10, Böhm 12, Heinrich 15,
Steiner 22, Freibergen 12.50, V. Strauss 10, M. Strauss 24,
Buchwald 10, I. Pollak 10, Cegledi 12, Braća Kraus 10, Abe-
les 10, Milanović 10 470.—

Novi Bečej: Geza Weiss 30, Strasser u. König 17, dr. Mor
Grün 195, Mr. B. Herzler 82, Sama Kraus 37, B. Ney 25, I.
Ornstein 10.50, A. König 30, A. Schlesinger 12, iz 2 škra-
bica 7 445.50

Zenica: Atijas Salamon 27.50, Abinun Mazalta 11.75, L.
Bartfeld 20, Kraus Artur 187, Herman Liebling 20, Juda Mon-
tilja 22.25, Papo Samuel 23.25, Josefina Schönwald 17, Salom
Moric 10, Trinka Samuel 144.50, Sal. Trinka 25, Rafael S.
Trinka 10, Rafael I. Trinka 10, Oto Weiss 217.75, Ž. N. D.
23.25, Hram 11.50, iz 17 škrabica 80. 857.75

Čurug: Leop. Fischer 25, Franjo Lampel 10, Ilonka Her-
zog 21, Ema Freud 30, Is. Schlesinger 10, Pavle Kraus 44.50,
Josip Spitzer 15, Ud. Kolb 21, iz 1 škrabice 8 184.50

Krapina: 184.75

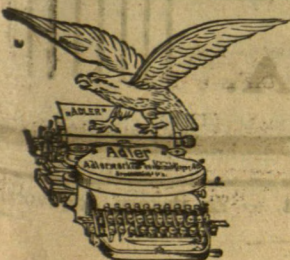
Zagreb: Büchler 288.25, dr. Šk 269.75, Tiskara Engel
85.50, Kašon 10, Lederer 11, Fröhlich 36, Engelsrath 12, Woll-
ner 32, Ascher 70, M. Širmai 31.75, Jul. Kollmann 26.25, Fuchs
13, Žiga Reiss 26.75, Hugo Fe'dbauer 25, I. Bresslauer 13.35,
M. Kohn 13, dr. Pscherhof 196.35, iz 2 škrabice 14.40, Erna
Stern 10, Margit Stern 12, A. Kišćki 16.75, Lea i Zdenko
Spiegler 42, Antun Blau 12, dr. R. Bauer 12, A. Lederer 19,
M. Kastl 10, C. Barmaper 71, Hirschler 29.50, Blau 54, Preis
12, N. N. 32, Luca Hirschl 10, »Neptun« 502, prof. A. Semnic
34, dr. A. Singer 50, E. Bornstein 11, Ž. N. F. 125.50, L.
Lion 15.30, J. Hoffmann 12, J. Löwenthal 10, Žiga Schulhof
11, Milan Brodarić 50, Em. Fischer 12.50, Blanka, Leo i Zl.
Brodarić 30, Richterovo mljekarstvo 15, »Karmele« 11.50,

Velika pobjeda „Adler“ pisaaćeg stroja u Berlinu!

Izmedju 1000 pis. strojeva raznih sustava dobio prvu nagradu

„ADLER“ model 7. sa 12.086 udara u 32 minute.

Skladište: Maria Krell, Zagreb, Nikolićeva ulica 12 — — Telefon broj 20-18.

Jogurt

predusreće i liječi poglavito okrećenje žila, bolesti želuca i crijeva, bubrega, jetara, žuči i mjehura, slabokrvnosti, bljedicu, bezsanicu, nervoznost lošu probavu, sladornu bolest i t. d.

Za sušičave je JOGURT vrlo krepka hrana. — Osobito povoljno djeluje JOGURT kao hrana za djecu, jer ju osvježuje, okrepljuje i jača te pospešuje njihov razvitak.

Pazite na naš zaštitni znak!

Naš JOGURT dostavljamo u kuću počevši jednom bočicom. — Naruče:

JAJEKS, Zagreb, Jelačićev trg 28.

Dvorište desno, II. kat, telefon 16-05.

TEHNIČKI BUREAU

„TEBIN“

Telef. 27-04 - ZAGREB - Preradovićeva 18

Stock MICHELIN autoguma. — VARTA-TUDOR akumulatori. EISEMANN dijelovi. — Zavod za vulkaniziranje guma. — Autopribor i autopotrebštine. — Punjenje i popravak akumulatora. — Benzin i ulje.

Krznarija M. Radočaj

Gundulićeva ulica br. 8.

Preuzima svu krznenu robu na moderniziranje, popravljanje mantela, jackena, boa, muških kaputa itd. Osim toga uvijek na skladištu: svakovrsne tu- i inostrane kože, najfinije vrsti. Preuzima strojenje i bojadisanje domaće kože. Preko ljeta preuzimaju se krzna u pohranu.

Bukova drva kao i svih vrsti ugljena nudjamo uz jeftinu cijenu solidnu podvorbu

Leo Kolarić

trg. drva i ugljena
Zagreb,
Paromlinska c. 8.
Telefon 24-54.

Štola, svile, platno stolnjake, ručnike, žepne rubce, čarape, ručnice, čipke, vrpce, gumbe i svu ostalu robu kupujete najjeftinije u trgovini

IROŠ

Ilica broj 26.

„Gaby“

Kitničarija i parfumerija

Zagreb Nikolićeva 11.

Muzikalije, Columbia-gramafoni
Columbia-Ploče

nabavite najpovoljnije u specijalnoj trgovini muzikalija

Rikard Roskamp, Zagreb

Strossmajerova ulica 10. Telefon br. 64.

RESTAURACIJA

M. KOHN

ZAGREB, JELAČIČEV TRG 19. I.

Menu počam od 15 din. (više vrsti jela).
Primaju se abonenti u i izvan kuće.

Oglašujte u „Židovu“

Optodent pasta za zube

odlično čisti i desinficira zube i usnu šupljinu, sprečava stvaranje zubnog kamena i daje ugodan miris dahu iz ustiju. U Vašem je dakle interesu, da svagdje tražite izričito OPTODENT pastu za zube. — Naručuje se kod:

„RAVE“ Zagreb

Jelačićev trg br. 2.

Atelier steznika — Zavod za plisiranje i ažuriranje

Ema Buxbaum

Bregovita ulica 1.

preporuča: steznike po mjeri iz najboljeg francuskog materijala. — Veliki izbor gotovih steznika, trbušnih pojasa i prslučića. Čišćenje i moderniziranje uz umjerene cijene. Izvodi endlanje i uendlanje u rublje, zastore i haljine.

Željezne krevete

i ostalo željezno rokućvo izrađuje najsolidnije

„ZMAJ“ D. D. ZAGREB
Petrijnska ul. 3

Tražite cjenik!

Weck

boce za ukuhavanje voća su najbolje. Dobiju se

kod Staklana R. Pasarić

Ilica br. 37. Telefon 16-13.

Spedicija

„Tranzit“

ZAGREB

Ilica 45. Tel. 18-03.

Prevozi. — Selidbe pokućstvenim kolima. — Carinjenje. Uskladištenje.

IGLA

Zavod za ažuriranje i plisee. Vezenje odjela. Sve vrsti bjeloga rublja rukom i na specijalnim strojevima. Vezenje monograma rukom i strojem, vezenje sa perlima. — Rupice strojem. — Sportski znakovi i zastave. — Gumbi i preriš.

Preradovićeva 33.

M. Kanovnik

Mehanička radiona

Stanica Standard benzina i Sokony ulja

Zagreb

Poslovnica i skladište

Prilaz 87.

Telefon 3-95.

HOTEL ROYAL

Vlasnik Milan Čanak

ZAGREB. ILICA BR. 44-46

Udobne sobe, odlična kuhinja prvorazredna posluga.

Vlastiti autobus za otpremu putnika i prtiljage sa stanice i na stanicu.

F. Stifter Zagreb

Dalmatinska 7. Telefon 2-90.

Mehanička radiona. Montaža automobilske rasvjete svih sustava. Montaža magneti. Svi popravci automobilske elektrike. Akumulatori za rasvjetu, pogon za autorasvjetu, za radio-telefoniju, za sve posebne svrhe. Popravci akumulatora. Postaja za punjenje.

STJENICE

radikalno uništi i za potpuni uspjeh jamči

„WERTHEIM“

Zavod za tamanjenje gamadi

Marovska 16. — Telefon 26-45.

gdje je i prodaja svih vrsti sredstava proti gamadi.

TRGOVAČKA KUĆA „REKORD“

Marovska 5 ZAGREB Telefon 28-13

Veliko skladište engleskih i čeških muških i ženskih štófova, svile, platna, zefira, pokrivača sagova kišnih kabanica i ostale manufakt. robe. Vlastita izradba finog muškog rublja po mjeri I NA OTPLATU.

MIRRO ŠČETINEC, ZAGREB

Jelačićev trg Duga ulica 2 Telefon 4-23.

Specijalitet rezanje bubikopfa. Češljaronica za gospodu i gospodje.

Prodaja parfumnih i toaletnih predmeta francuskog porijetla i svih vrsti vljasuljarstva.

Restoracija

„Nova Amerika“

Trenkova ulica br. 3.

Dolje sa cijenama. Od danas unaprijed snižene cijene za sve poštovane goste abonoma po karti Din. 700.— svaki dan tijesto. Obični abonoma samo Din. 550.— svaki dan pečene i salata ili varivo; dva puta nedjeljno tijesto. Ako želite dobiti solidnu koštu izvolite se osvjedočiti. Preporuča se poznati Jakov Prkić, vlasnik

V. Pandić

gradjevna i umjetna bravarija

Kačićeva 12. ZAGREB Telefon 5-26.

Sigurnosnih brava uvijek na skladištu.

L. PIEROTTIA nasljednici

Zagreb, Kukovićeve ul. 23.

NADGROBNI SPOMENICI

Zahtijevajte čajni maslac

„MIRA“

dobiva se u svim deli katesnima radnjama. — Dnevno svježe skladište, nalazi se Preradovićeve ul. 20. Telefon 16-97.

Tvornica umjetničkog pokućtva

BOTHE i EHRMAN D. . ZAGREB

Tvornica:

Zagreb, Savska cesta broj 25.
Telefon broj 14 i 19-99.

Prodavaona:

Zagreb, Ilica 38. ulaz Mesnička ul.
Telefon broj 17-76.

Podružnica:

Beograd. Kralja Petra ulica 20.

Komisijona skladišta:

Braća Stožir k. d., Bjelovar,
Ivanoslav Unkelić, Gospić,

Depolo i Stipčić, Sušak,
Janković i Grujić, Miš,

Laazar Bitanasijević i Kompanija Skoplje
Josip Pljavić, Split.

— Proizvadjia: pokućtvo svih vrsti i slogova, kompletni uređaj za stanove, banke, hotele, kavane i restoracije. —

SKLADIŠTE TAPET I KOŽNIH GARNITURA.